

АНОТАЦІЯ

Курило Д.С. Інноваційні механізми публічного управління сталим регіональним розвитком в умовах цифровізації. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування. – Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Харків, 2025.

Дисертація присвячена актуальній науковій проблемі модернізації механізмів публічного управління сталим регіональним розвитком в умовах цифровізації. Актуальність теми зумовлена фундаментальними змінами в характері публічного управління під впливом глобалізації, цифрової трансформації та децентралізації влади, а також необхідністю розробки інноваційних підходів до управління регіональним розвитком на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в умовах європейської інтеграції та військової агресії.

У дисертації здійснено теоретико-методологічне обґрунтування та розроблено практичні рекомендації щодо модернізації механізмів публічного управління сталим регіональним розвитком на засадах цифровізації.

Проаналізовано трансформацію парадигм публічного управління регіональним розвитком внаслідок цифрових змін. Встановлено, що традиційна централізована модель управління, заснована на ієрархічній вертикалі влади та галузевому підході, змінюється інтегрованою екосистемою цифрового врядування, що поєднує принципи даних-орієнтованості, мережевої взаємодії та адаптивності. Це призвело до формування нової парадигми управління, яка інтегрує принципи цифрової трансформації з постулатами сталого розвитку та належного врядування.

Досліджено еволюцію теоретичних підходів до публічного управління регіональним розвитком – від традиційних адміністративно-бюрократичних моделей до сучасних концепцій цифрового врядування, використання великих

даних та штучного інтелекту в управлінні. Показано, що класичні моделі, засновані на централізованому плануванні та прямому державному регулюванні, змінилися інноваційними підходами, які використовують потенціал цифрових технологій для підвищення ефективності, прозорості та залучення громадян до процесів управління.

Виявлено фундаментальні зміни в механізмах публічного управління регіональним розвитком під впливом цифровізації. По-перше, відбулася трансформація нормативно-правового механізму через адаптацію законодавства до вимог цифрової епохи. По-друге, інформаційно-аналітичний механізм еволюціонував від паперового документообігу до інтегрованих систем обробки великих даних та предикативної аналітики. По-третє, організаційно-інституційний механізм трансформувався через впровадження горизонтально-інтегрованих платформ міжвідомчої взаємодії. По-четверте, механізм участі громадян перейшов до цифрових платформ електронної демократії та колаборативних онлайн-середовищ.

Проаналізовано зміну принципів публічного управління та їх адаптацію до цифрової епохи. Виявлено доповнення традиційних принципів законності, субсидіарності та ефективності новими принципами цифрової трансформації: адаптивністю до технологічних змін, data-driven підходами до прийняття рішень, цифровою інклюзивністю та кіберстійкістю. Обґрунтовано концептуальні засади модернізації механізмів публічного управління регіональним розвитком на основі інтеграції цифрових технологій з принципами сталості.

Досліджено трансформацію ролі органів публічної влади в управлінні регіональним розвитком в умовах цифровізації. Показано, що відбувся перехід від ролі прямого регулятора до функцій координатора цифрових екосистем, фасилітатора інноваційних процесів та модератора онлайн-взаємодії між стейкхолдерами. Встановлено, що в цифрову епоху органи влади конкурують за здатність ефективно використовувати дані, забезпечувати кібербезпеку та створювати зручні цифрові сервіси для громадян.

Досліджено еволюцію інструментів публічного управління регіональним розвитком через впровадження цифрових технологій. Виявлено перехід від

традиційних адміністративних інструментів до цифрових платформ електронного урядування, систем підтримки прийняття рішень на основі штучного інтелекту, геоінформаційних систем для просторового планування та блокчейн-платформ для забезпечення прозорості. Встановлено важливість інтеграції традиційних управлінських механізмів з інноваційними цифровими рішеннями.

Виявлено ключові компоненти сучасної інтегрованої екосистеми цифрового врядування регіональним розвитком: технологічний компонент (цифрові платформи, великі дані, ІІТ, блокчейн, ГІС); інституційний компонент (адаптивне нормативно-правове середовище, мережево-процесні організаційні структури); соціальний компонент (цифрові компетенції, культура інновацій, механізми електронної участі). Підкреслено необхідність системної інтеграції цих компонентів у самоорганізовану мережеву систему з адаптивними властивостями.

Здійснено компаративний аналіз зарубіжного досвіду публічного управління сталим регіональним розвитком в умовах цифровізації. Виявлено універсальні принципи успішних моделей: поєднання довгострокового стратегічного планування з цифровими технологіями, розвиток електронного урядування, використання великих даних для аналізу та прогнозування, впровадження цифрових платформ участі громадян. Обґрунтовано критерії адаптації кращих практик до українських умов з урахуванням рівня цифрової зрілості та інституційного розвитку.

Розроблено систему критеріїв та індикаторів оцінки ефективності публічного управління регіональним розвитком в умовах цифровізації, яка доповнює традиційні економічні показники індикаторами цифрової готовності території, рівня впровадження електронного урядування, ефективності цифрової інфраструктури та цифрових компетенцій населення. Обґрунтовано необхідність комплексної діагностики спроможності регіонів до сталого розвитку в цифрову епоху.

Запропоновано модель інтегрованої екосистеми цифрового врядування регіональним розвитком, що забезпечує системну інтеграцію технологічного,

інституційного та соціального компонентів у самоорганізовану мережеву систему із зворотними зв'язками, здатну до адаптивної трансформації через механізми машинного навчання та колективного інтелекту. Модель включає централізоване «озеро даних», горизонтально-інтегровані платформи обміну даними, регіональні дата-хаби та цифрові платформи багатосторонньої співпраці.

Розроблено організаційно-технологічну модель горизонтально-інтегрованих платформ міжвідомчого та міжрівневого обміну даними на базі сервісно-орієнтованої архітектури. Система забезпечує подолання інформаційної фрагментованості, семантичну інтероперабельність державних реєстрів та створення передумов для надання комплексних публічних послуг за принципом «єдиного вікна» з використанням технології API-менеджменту.

Обґрунтовано методологічні основи впровадження технологій великих даних, штучного інтелекту та геоінформаційних систем у процеси стратегічного планування регіонального розвитку на засадах даних-орієнтованого підходу та предикативної аналітики. Розроблено концепцію створення регіональних дата-хабів та механізми етичного використання алгоритмів ШІ в публічному секторі.

Виявлено потенційні виклики цифрової трансформації публічного управління регіональним розвитком в Україні. На технологічному рівні це цифровий розрив між регіонами, недостатня кіберзахищеність та фрагментованість інформаційних систем. На інституційному рівні – прогалини в цифровому законодавстві, брак цифрових компетенцій у публічних службовців та опір інноваціям. На соціальному рівні – нерівний доступ до цифрових технологій та недостатня цифрова грамотність населення. Запропоновано комплекс заходів для подолання цих викликів через розбудову цифрової інфраструктури, розвиток цифрових компетенцій та формування культури інновацій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання органами виконавчої влади при формуванні державної політики цифрової трансформації та сталого регіонального розвитку, розробці стратегій та програм на основі цифрових технологій; органами місцевого самоврядування

при впровадженні електронних послуг, розвитку цифрового врядування та смарт-міст; агенціями регіонального розвитку при створенні цифрових платформ співпраці та використанні даних для планування; закладами вищої освіти при підготовці фахівців з цифрових компетенцій у сфері публічного управління.

Ключові слова: публічне управління, регіональний розвиток, сталий розвиток, цифровізація, цифрова трансформація, штучний інтелект, геоінформаційні системи, електронне урядування, блокчейн, дата-хаби, міжвідомча взаємодія, публічно-приватне партнерство, інтероперабельність, кіберзахист, інновації в управлінні.

